

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

DAGNY

TIDNING FÖR
SVENSKA
KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

N:r 12.

Stockholm den 25 Mars 1909.

2:a årg.

Prenumerationspris: 1/4 år .. kr. 4: 50 1/2 år .. kr. 2: 50 3/4 .. " 3: 50 1/4 .. " 1: 25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.	Redaktion: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Telefoner: Allm. 63 53. Riks- 122 85. Utgifningstid hvarje torsdag.	Redaktör o. ansvarig utgifvare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: Kl. 11—12. Sthlm 1909, F. Englands Boktr.	Expedition och Annonskontor: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Post- och telegrafadress: DAGNY, Stockholm.	Annonspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10: — Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 % 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annons bör vara inlämnad senast måndag f. m.
---	--	--	---	---

"Antis" ojämna kamp.

Bref från Amerika.

När jag sist skref för ett par månader sedan, var det från Boston och om huru agitationen för kvinnlig rösträtt där höll på att dragas ut från de slutna kretsarne och in i det publika lifvet. Rösträttsrörelsen i Massachusetts grupperar sig alltjämt omkring gamla traditioner, och dess medelpunkt är Nya Englands "Grand old lady", Mrs Julia Ward Howe, trots sina 89 år ännu ledande såväl inom litterära som socialreformatoriska kretsar. Jag har hört henne under ett halftimmes tal stående och med klar och tydlig röst framlägga några af sitt rika lufs erfarenheter och uttrycka sin glädje öfver den ljusning, som nu tycks skönjas för kvinnornas sak. Är det stimulerande för främlingen, huru mycket mer då för hennes egna landsmanninnor måste det vara att se denna docklika varelse, som personligen bevittnat nära ett sekels utveckling, som stått vid sin makes, "den förste filantropen", (d:r Howe) sida under en af Ame-

rikas socialt mest upprörda perioder, och som genom sin spirituella begåfning och höga bildning gjort mer än kanske någon annan i Nya England för att höja kvinnans standard i det allmänna medvetandet. Intellektualitet är Mrs Howe's mest karakteristiska drag, och har man sett hennes fina, kloka ansikte, så förvånas man ej, att det var denna 89-åring, som på det skarpare och mest dräpande sätt replikerade Mrs Humphry Ward, då hon i den engelska pressen "berömde Amerikas kvinnor för deras "sunda och upplysta motstånd" mot kvinnorösträtten!

Mrs Julia Ward Howe.
Den 89-åriga rösträttsförkämpen.

Hur förhåller det sig i själfva verket med dessa kvinnornas så mycket omtalade anti-rösträttsföreningar i Amerika, hvilka Mrs Humphry Ward påstår skulle vara starkare än rösträttsorganisationerna? "Anti-Suffrage Associations" existera blott i 4 af unionens 46 stater, och små "Anti-Suffrage committees" i 4 andra. Däremot finnes kvinn-

Promenaddräcker och Kappor

Vid behof af dessa artiklar rekommendera vi en mycket god mellangren af 1:ma svenska och engelska tyger, solidt svenskt arbete efter bästa utländska modeller. OBS! Med detta goda fabriksprisbillighet finnes ingen konkurrens.

GUSTAF HOLMBLOMS KAPPAFFÄR, NORRMALMSTORG

liga rösträttsföreningar i 33 stater och flera territorier. Anti-rösträttsföreningen i New-York-staten har blott 4 lokalsektioner, då däremot rösträttsorganisationen i samma stat har 125 sektioner, Massachusetts' anti-rösträttsförening har 38 lokala afdelningar, då rösträttsförbundet därstädes räknar 111 anslutna föreningar. "Anti"-föreningen i den sistnämnda staten utger sig att äga 14,000 medlemmar, men detta skänker en öfverdrifven föreställning om dess styrka, med mindre man förklarar, hvad som i denna förening menas med medlemskap. I motsats till de flesta organisationer betala nämligen medlemmarne däraf inga afgifter, de endast ha att teckna sitt namn, och de som gjort detta årtal tillbaka räknas alltjämt som tillhörande föreningen. Med 14,000 medlemmar menas sålunda blott, att föreningen under 13 års tid lyckats samla 14,000 namnunderskrifter. Jämför detta med att rösträttskvinnorna i en enda stat nyligen i och för en politisk konferens på ett par månader å en petition erhöilo 175,000 signaturer! Eller med de 300,000 kvinnor, som i New-York vid ett liknande tillfälle petitionerade om rösträtt, samtidigt som anti-suffragisternas vädjan undertecknats af blott 15,000!

Och öfverallt möter man samma erfarenhet, att anhängarne af kvinnlig rösträtt stå till motsändarne som 50, ja ofta 100, till 1. Då nyligen Chicagos kvinnor anhöllo om kommunal rösträtt, skedde detta af representanter från 97 olika slag af kvinnorganisationer, under det att blott en enda obetydlig förening "undanbad" sig densamma.

Mrs Humphry Ward tillskrifver alla kvinnorrösträtts nederlag i Amerika "kvinnornas organiserade motstånd". Men i de flesta stater, där rösträttsmotioner blifvit afslagna, har ej existerat någon "anti"-förening. I Amerika är det verkliga hindret för kvinnans rösträtt att söka i den konservativa trögheten hos både män och kvinnor, i förening med det förbittrade motståndet från det mäktiga rusdrycksintresset och öfriga samhällsfördärliga element. En af Nya Englands stora skalder, Whittier, sade, att de män, som fruktade kvinnans rösträtt, använde några få kvinnors opposition som en mantel öfver sin egen fientlighet. Och dessa ord äro lika sanna i dag, som då de uttalades för nära 50 år sedan.

För utländingen erbjuda de amerikanska "antis" ett egendomligt skådespel, och deras farlighet synes efter någon iakttagelse mycket ringa, härför äro deras argument för ologiska och deras ståndpunkter för vacklande. De ha i själfva verket undergått en utveckling, som med stora steg närmar dem till suffragisterna. När år 1899 i New-Yorkstatens parlament väcktes motion om att en tredjedel af skolstyrelsernas medlemmar skulle utgöras af kvinnornilämnade "anti"-föreningen en protest, hvori sades, att en sådan lag "skulle hota hemmets bestånd, äktenskapets helgd och kyrkans säkerhet samt underminera själfva grundvalen för vår stora republik". För några dagar sedan förväna- des emellertid världen genom ett bref till statens guvernör från samma förening, hvarur jag för läsarens egna reflektioner gör följande utdrag: "Öfvertygade, att den för- måga och erfarenhet, som kvinnor vunnit på olika lifvets områden, borde komma samhället till godo och att all- männa uppdrag skulle kunna utföras bättre och på ett

sparsammare sätt, om kvinnor med omdöme och energi utsågos till medlemmar af sådana styrelser och kommittéer, hvilka ha att bestämma skol-, fattigvårds och hälsovårdsfrågor, som beröra båda könen lika — anhålla vi vörd- samt, att Ni måtte så snart som möjligt i och för nämnda uppdrag utse kvinnor i den utsträckning, som lagen tillå- ter. F. n. äro kvinnornas antal inom dessa styrelser allt- för ringa, och sådana finnas, där ingen kvinna utsetts. — — " Samtidigt med nyss anförda bref, afsände föreningen en bestämd protest till parlamentet mot det där föreliggande rösträttsförslaget!

Det är svårt att förstå hvad som numer är drifkraften i denna opposition, om det ej är en besynnerlig farhåga, att kvinnornas inflytande skall minskas (!) genom rösträt- tens erhållande. Denna farhåga förklaras delvis af att "the antis" nästan uteslutande rekryteras inom den förmögna klassen, bland kvinnor, hvilka äga ekonomiska och sociala företräden. För kort tid sedan lästes sålunda på första sidan i en stor New-Yorkstidning ett spaltlångt uttalande af en af stadens rikaste kvinnor, hvilket gick ut på, "att sedan Adams och Evas tid (!) ha män och kvinnor fyllt skilda områden och plikter i lifvet och detta kunna vi icke ändra!" Det erkännes visserligen däri, att kvinnan har rättigheter, att bevakas, men att hon kan göra detta utmärkt rösträtten förutan. Det säges: "kvinnorna måste sammansluta sig och förskaffa sig hvad de vilja med tillhjälp af de medel, som Gud så rikligt begåfvat dem med! Hvilken intelli- gent kvinna som helst, som tillika har — jag säger icke skönhet — men charm och dragningskraft, kan få hvad hon behagar af de flesta män! — — Gå, läs historien och se hvad Récamier och M:re de Staël uträttat utan röst- rätt! — — " I sanning, det är ej partiskhet, som dikterat Mrs Julia Ward Howe's ord, då hon säger: "jag har all- tid funnit förkämparne för kvinnlig rösträtt intaga en högre moralisk ståndpunkt än deras motsändare. De senare ha lagt i dagen egenskaper, hvilka, om de få göra sig gäl- lande i samhällslifvet, måste hämma dettas utveckling och bortskymma dess ideal".

I New-York, där jag under några månader vistats, ut- veckla rösträttskvinnorna en lifligare verksamhet än hvad som skett på öfver 10 år. Rörelsen är där oförbehållsam- mare, mindre rädd för radikala stridsmedel, mindre bun- den af nationella traditioner än i det aristokratiska Boston. Engelska kvinnor ha talat inför fyllda salar — hvilket ej vill säga så obetydligt i det af alla slags konkurrerande aftonunderhållningar öfversvämmade New-York — och jag har därvid särskildt fäst mig vid den varma sympati, hvar- med amerikanskorna följa de engelska suffragetternas öden. Förenta staternas själfständiga och vid allt förtryck ovana döttrar mena, att det sociala och ekonomiska beroende, den orättvisa i juridiskt afseende, som i europeiska länder känne- teckna kvinnans ställning, kunna vara i stånd att drifva dessa till ett våldsamt och "okvinnligt" uppror.

Bland de många rösträttsmöten, som denna vinter före- kommit i New-York, tyckes mig det mest imponerande det som nyligen afhölls i arbetarinstitutet "Cooper Union". Flera tusen människor fyllde till trängsel lokalen för att lyssna till en af landets mest uppburna talare på det etiska

och sociala området, prof. Zueblin. Det var ett glänsande erkännande åt hvad Amerikas kvinnor redan gjort och hvad de förmådde göra, som här gafs af en bland de ifrigaste kämparne för "politisk rensning". Han påpekade, huru som det var kvinnor, som på många håll tagit initiativ till bildande af "medborgarklubbar" — af hvilka de själfva ej kunde blifva medlemmar — och som gifvit upphof till hela samhällens kommunala pånyttfödelse och blomstring. Han visade det absurda uti, att Jane Addams, "Chicagos nyttigaste medborgare", ej kunde blifva medlem af stadens "medborgarklubb", — att Jane Addams, som i samband med sitt sociala settlement i stadens fattigaste kvarter anordnat en valbyrå, "som liknade ett konstgalleri", ej själf ägde den rätt, som hennes okunniga ryska, judiska, italienska skyddslingar, där kunde utöfva!

En annan man har, utan att tala om rösträtten, genom sin blotta närvaro i New-York bidragit att stimulera rösträttskampen. Jag syftar på Ben Lindsay, den världsbekante domaren vid barndomstolen i Denver (Colorado), hvilken nyligen, trots båda de mäktiga politiska partiernas motstånd, genom kvinnornas och delvis arbetarnes röster återinsattes på den post, där han utför ett så välsignelsebringande arbete för tusentals barns lycka och framtid. Då han uppträdde i Cooper Union, och framlade sina gripande erfarenheter om barnabrottsligheten, var det såsom det levande beviset på hvad de rösträttsbeväpnade kvinnorna förmå till samhällets gagn — t. o. m. i ett politiskt depraveradt land som Amerika.

Jag skulle kunna gifva massor af bevis för att Amerikas och särskildt New-Yorks kvinnor efter åratals slö likgiltighet börja vakna till medvetande af både sina kraf och sina krafter. Aldrig har t. ex. förr en sådan störsjö af bref regnat öfver parlamentets ledamöter, uppfordrande dem att "lyda" kvinnorna, och vid dessas snart förestående "riksdagsaudiens" i Albany väntas de att närvara i ett flerdigt större antal än något föregående år.

Emellertid vill jag till slut blott påpeka en omständighet, som kan synas trivial, men hvars betydelse ej får un-

derskattas. På de allra sista månaderna har New-Yorks högsta societet börjat taga aktiv del i rösträttsagitationen. Millionärsalongernas drottningar ha bildat sin egen rösträttsförening och i stället för beskrifningar på deras toaletter och middagar publicerar pressen deras uttalanden i denna kvinnor af alla stånd enande fråga. Denna rörelse, "de fyrahundras" led, har i det "demokratiska" Amerika en nästan ögonblicklig verkan. Finansmännen bli uppmärksamma, politikerna förlora sin säkerhet, den konservativa pressen "får upp ögonen" för det "grundade och högst beaktansvärda" i kvinnornas fordringar, och för den stora, osjälfständiga, efter signal från höjderna spejande massan har saken med ens blifvit "fashionabel" och respektabel. —

Man vore blind, om man ej såge att den förnämsta orsaken till detta hastigt uppsvallande rösträttsintresse är just anti-suffragisternas uppträdande denna vinter. Så länge dessa höllo sig i skymundan och aldrig anordnade ett offentligt möte, voro de i viss mån en fara, så till vida som de med fördel kunde åberopas af rösträtts motståndare, men själfva undveko att utsätta sig för anfall. Men då de framträdde i dagsljuset och pretenderade att föra majoriteten kvinnors talan, att representera hemmet, familjen, kyrkan, alla samhällets bästa element — då vaknade amerikanskans själfständighetsinstinkt och hon fordrade bevis på dylika påståenden. Ha de förmått gifva dem? Döm själf. I millionstaden New-York ha de ej en enda gång förmått fylla ens den minsta möteslokal mer än till hälften; vid deras sista offentliga möte kommo blott 66 personer tillstädes, och — ej *en enda* af de framstående talar, som de annonserat skulle uppträda, infann sig! Deras rapport för 1908 visar en kassabehållning af doll. 7,80 och föreningen står i skuld för hyra, trycksaker och telefon. I sanning, är icke påståendet berättigadt, att anti-suffragisterna med hvarje steg de taga, hvarje tal de hålla, hvarje intervju de lämna skänka motsidan en kraftig, positiv handräckning!

CAROLA SAHL VON KOCH.

Några funderingar med anledning af förslaget till lag om vissa lärlingsaftal.

Detta aktstycke på 6 helsidor i tryck, indelade i 5 kap. och 54 §§, har tillkommit i den mycket goda afsikten att genom lag söka skapa ett bättre förhållande mellan det slag af arbetsgifvare, som benämnas handtverkare (yrkesidkare) och deras yngsta arbetare, de s. k. lärlingarna, för att härigenom söka bibringa dessa senare en bättre yrkesutbildning och dymedels söka höja yrkesskicklighetens nivå. Vi hafva många skäl för att med glädje hälsa välkomna alla reformsträfvande insatser inom detta område, så äfven denna.

Vid genomläsandet af detta långa aktstycke får man till en början det intrycket, att med detta hafva vi kvinnor ju intet att befatta oss. Där står arbetare, lärling, yrkesidkare och i § 2, där de olika yrken, som denna lag

skulle afse, uppräknas, saknar man en mängd, hvilka vi måste kalla kvinnliga yrken, därför att de ofta förestås eller ägas af kvinnor och nästan uteslutande sysselsätta kvinnliga arbetare. Jag menar nästan allt som rör sömnads- och modevarubranschen m. fl. Märk väl, nästan alla yrken för tillverkning af kvinnliga beklädnadsartiklar, då däremot sådana yrken som skraddare, mössmakare o. a. för manliga beklädnadsartiklar fått komma med, fastän de äfvenledes till största delen sysselsätta kvinnliga arbetare. Min första tanke var: är detta manne ett försök att äfven här utestänga den kvinnliga arbetskraften, så som förut skett med de nu nästan enbart manliga, förut kvinnliga näringsyrkena, bagare- och sockerbagareyrkena. Men då den kvinnliga arbetskraften i förut nämnda manliga be-

klädnadsyrken är så mycket billigare, låge det ju närmare till hands att antaga, att det kanske snarare vore ett sätt att för all framtid fastläsa den kvinnliga arbetskraften i dessa yrken inom denna billighetsgrad genom att förneka den utbildningsmöjlighet med ty åtföljande lönestegring, som genom lärlingsaftal med den manliga arbetskraften skulle komma denna till del.

Kommer man så till § 20, underafdelning n:r 8, så står där: "å lärlings sida kan aftals häfvande påfordras, om kvinnlig lärling skall ingå äktenskap". Således får kvinnlig lärling medräknas, hvilket också en af de kommitterade vid förfrågan jakande har bekräftat. Frågan, hvarför alla s. k. kvinnliga yrken ej medräknats, besvarades däremot med, "att detta ej kunnat ske utan att samtidigt upptaga hela den kvinnliga handaslöjden och detta medförde väsentligen två olägenheter, dels att svårighet kunde uppstå vid uppdragande af gränsen mellan handtverk och hemslöjd och dels att utbildningen i en del grenar af den kvinnliga sömnaden, t. ex. linnesöm, ej kräde den långvariga öfning, som var hela lagens förutsättning". På det första skälet skulle jag ju helt kategoriskt kunna svara: Men hvarför hafva då ej också snickare- och svarfvarerkena uteslutits, för att nu ej tala om korgmakarne. Enligt mitt förmenande är det alldeles samma skillnad mellan flickornas skolslöjd och hemslöjd å ena sidan och respektive beklädnadsyrken å den andra, som mellan gossarnas träslöjd och handaslöjd i jämförelse med snickare- och svarfvarerkena, och jag skulle vilja tillägga, att gränsen mellan allmogens korgmakeri-, laggkärls- och möbelsnickarslöjd och städernas korgmakare-, svarfvar- och enklare möbelsnickareyrken vore ganska hårfin, om ej själfva grundprinciperna hemslöjd (handslöjd) och handtverk (yrke) vore vidt skilda från hvarann, hvarom mera här nedan. Såsom svar på den andra olägenheten, linnesömnadens ringa behof af öfning för yrkesskicklighets ernående, så behöfver jag ju endast påpeka det enkla förhållandet att i nästan alla utländska yrkesskolor — jag menar nu verkliga yrkesskolor, ej fortsättnings- eller slöjds-kolor — har linnesömnad på maskin med tillskärning och ritning upptagits såsom det mest nödvändiga, ja, elementarämnet, från hvilket alla öfriga yrkesämnen för beklädnadsindustrien sedan hafva utgått. För att ha ännu ett stöd för mitt påstående om linnesömmens vikt och värde rådfrågade jag förestånderskan för en i Göteborg mycket anlitad linnesömnadsverkstad. Hennes lärlingar få öfva sig två år på symaskin, om de ha goda anlag, eljest längre, innan hon vågar låta dem sy hvad som helst. "Men då kunde de ändå icke hvarken klippa till eller sätta tillsammans", tillade hon. Tillskärerskor och förarbeterskor behöfva således ytterligare ett år eller två. Detta sammanfaller ju just med den tid § 5 afser, där det står: "Lärotiden må ej bestämmas längre, än som kan anses erforderlig för att lära sig det yrke eller den yrkesgren aftalet afser, samt ej i något fall öfverskrida fyra år".

Vid en diskussion öfver yrkesskolor för ett par år sedan började inledaren, en erkänd expert på detta område, sitt anförande med den anmärkningen, att hvad han hade att meddela endast komme att röra sig om de unga

männens yrkesutbildning. "För de unga kvinnorna ställer sig saken helt annorlunda", tillade han. Ja visserligen, saken ställer sig helt annorlunda, ty då männen lämna föräldrahem och skola, få de helt och fullt ägna tid och krafter åt en uppgift, sitt yrke. Den unga kvinnan möter i de allra flesta fall vid sitt utträde ur skolan två slags plikter, hemmets och förvärfvets, och för båda behöfver hon förberedas. Hon behöfver ha alla förutsättningar för att kunna sköta om ett hem, antingen föräldrahemmet eller sitt eget. Hon behöfver dessutom också äga specialkunskaper i ett visst bestämdt yrke för att vid behof kunna bidra till sitt uppehälle. Flickan får nu för tiden sin allmänna praktiska utbildning dels i föräldrahemmet, dels i skolan (skolköket, slöjd- och ritsalarna). Hon meddelas här en viss grad af händighet och uppfostras till ordning, ihärdighet, själfständighet och hvad de nu kallas, alla de goda egenskaper, som böra bilda den grund, på hvilken den unga flickan har att stöja sig för vidare utbildning. Ju omsorgsfullare denna grund är lagd, ju lättare blir den att bygga på. Man kan således ej underlåta önska, att tiden för denna obligatoriska praktiska utbildning för alla flickor utsträcker till dess de ha fyllt 15 år eller åtminstone 14 år. Det vill säga, till dess de ha erhållit tillräcklig praktisk utbildning i sina hemsysslor och till dess de ha uppnått den ålder, då de börja få krafter och andra förutsättningar för specialisering, för att kunna mottaga den fortsatta yrkesutbildning i verkstad eller yrkesskola, som de behöfva för att vara i stånd att förtjäna sitt uppehälle. Folkskolan kan således rätt ordnad och utsträckt till 14 å 15-årsåldern väl fylla en uppgift såsom praktisk fostrarinna för hemmen. Kunde den ej också lämna tillräcklig yrkesutbildning? Nej, ty slöjd och handtverk äro två helt olika begrepp. Slöjden lägger hufvudvikten ej på arbetsprodukten utan på den arbetande, som utför densamma. Slöjden är ett medel att hos eleven framkalla vissa krafter och egenskaper; den vill verka uppfostrande, samtidigt som den inlär formandet af den förelagda modellen. Slöjden vill meddela en viss allmän händighet, d. v. s. den allmänna praktiska utbildning flickan behöfver för sitt hem, hvilken utbildning genom sin egenart af allmänbildande uppfostran ej kan ersätta den yrkesutbildning, det är, den specialkunskap flickan måste inneha såsom förvärfvsmedel. Våra slöjdlärarinnor skola hafva sitt hufvudintresse fästadt på barnens uppfostran. De hafva som regel ej själfständigt utöfvat något slags yrke, behöfva ej heller för sin slöjdundervisning följa maskinteknikens ständiga utveckling, men kunna därför också ej ersätta den yrkesutbildning, som en verkstad i förening med en yrkesskola*) kan lämna. Lika litet skulle det låta sig göra att för hvarje särskild yrkesgren tillkalla respektive handverkare till folkskolorna.

I handtverket är arbetsprodukten, som alstras genom den arbetandes och maskinens samverkan, hufvudsak. Yrkesutbildningen i verkstaden afser således att inlära lättaste

*) Den form af yrkesskolor, jag här hännyftar på, är den s. k. lägre, som afser att komplettera respektive verkstadsarbete genom att systematiskt inlära den ifrågavarande tekniken under utarbetandet af vissa gifna ritningar och modeller.

sättet, rakaste vägen att få arbetet väl utfördt på kortast möjliga tid. Handtverksmästaren måste smidigt anpassa sig efter de tekniska hjälpmedlens ständiga utveckling. Hans egentliga intresse ligger icke så mycket däruti, att arbeterskan skall kunna behärska alla grenar af sitt yrke, utan att hon skall vara fullt hemmastadd i sin lilla specialitet. Därför behöfde hon mer än väl det stöd, som en lärlingslag skulle kunna gifva därigenom att handtverksmästaren genom denna blefve skyldig lämna ordentlig yrkesutbildning. Lagen vore således på samma gång ett skyddsmedel som en sporre till vidare utbildning för den unga flickan och tillika en garanti för handtverkaren att få dugliga arbeterskor och att få behålla dessa åtminstone 4 år. Orättvisan i att af mer eller mindre ohållbara skäl utesluta en kategori arbeterskor och medgifva andra närbesläktade denna förmån är ju påtaglig. Jag kan ej förstå skillnaden mellan dem som förfärdiga t. ex. herrvästar och dem som förfärdiga damkappor. De förra skulle få räknas med bland dem, som komme under lagligt skydd, ej de senare, fastän dessa nog behöfva en lika stor grad af skicklighet som de förra. Hur vore det möjligt skilja mellan arbeterskor, som utföra gosskavajer och de, som utföra samma slags plagg för skolflickor. Ni och jag ha kanske köpt samma sort tyg hos samma handlande. Ni syr eder vårdräkt hos en damskräddare med lagskyddade arbeterskor, jag låter handlanden sy min alldeles lika i sin afdelning för kappsömnad af icke lagskyddade arbeterskor. Detta blir ju hårklyfverier. Det kvinnliga handtverket fordrar stor färdighet af sina utöfvare och tages af dessa icke såsom något provisoriskt arbete eller ett slags öfvergångsstadium före ett eventuellt äktenskap, utan bibehålles ofta äfven efter äktenskapet af den orsak, att de i dessa yrken lättare än i de flesta andra kunna grunda sin egen affär.

Detta om lagskyddade förhållanden mellan lärling och mästare är icke något nytt, utan var en af skräväsandets grundprinciper. Endast utlärdade mästare fingo inskrifvas i skrået och endast medlemmar af ett skrå fingo själfständigt utöfva ett yrke. Kvinnan hade tillträde till alla skrån, blef lärling, gesäll, mästare, allt efter som hon kunde fylla de kraf, som fordrades för att stiga till den ena eller den andra graden. Det föll af sig själf, att hon ej kom att tillhöra sådana skrån, där stor kroppslig styrka kräfdes, men hon var därför ej hänvisad till nål eller väfskyttel. Almqvist talar t. ex. om en ung kvinnlig glasmästare. En senare tidsperiod, som eljest öppnar sina dörrar allt vidare för sina kunskaps- och arbetssökande döttrar, borde väl ej stänga dem för de sämre lottade, för dessa, som kanske allra bäst behöfde tagas vara på. Att våra yrkesarbeterskor, där de få ordentlig utbildning, äro i stånd att med fullgodt arbete bjuda den utländska konkurrensen spetsen, bär t. ex. ett sådant yrke som kappsömnad vittne om. De flesta damkappor här i Sverige äro t. ex. från ett arbetscentrum, där en dansk mans energi förstått tillvarataga och utbilda en mängd kvinnliga krafter. Inom andra beklädnadsyrken hör man eljest ofta talas om den eller den utländska modellens förträfflighet framför liknande svenskt arbete.

I föregående har nämnts skolslöjd i motsats mot

yrkesutbildning för handtverkare. En annan motsättning mot handtverket är den s. k. handslöjden eller hemslöjden. Enligt en af kommittéledamöternas uttalande skulle det ju vara svårt att närmare bestämma gränsen mellan dessa två principer, handtverket å den ena sidan och hemslöjden å den andra. Ett gifvet kännetecken på hemslöjden är ju dock, att denna som regel ej är ensam förvärfskälla för sina utöfvare. Hemslöjdaren går till sitt handarbete som till en förströelse på lediga stunder, för att med sin talang gifva sitt hem en mera personlig prägel (hemslöjd) eller för att genom afyttrandet af sina slöjdalster sprida trefnad till andra hem och samtidigt skaffa sig själf en biförtjänst. Hemslöjdaren vill söka tillvarataga gamla vackra traditioner och nöjer sig ofta med ganska primitiva, från äldre tider nedärfda arbetssätt och verktyg och tar gärna afstånd från det moderna handverkets nya arbetsmetoder och nyupfunna tekniska hjälpmedel af maskiner.

Det slutligen, som jag har att omnämna i detta sammanhang, därför att det mycket väl kan sammanflyta med en stor procent af de i § 2 omnämnda yrkena, men däremot ej brukar ingå i de kvinnliga beklädnadsyrken, som blifvit uteslutna ur samma §, är det som ofta i dagligt tal gifver sitt namn omväxlande åt hemslöjd och handverk för att höja vissa företeelser från det ena eller det andra området, nämligen konstslöjden, konsthandtverket. Detta är ju konstens inflytande på dessa två principer. Det är konstnärens insats i det praktiska lifvet och det konstnärliga höjandet af en del handtverks- och slöjdprodukter utan att förringa deras praktiska nytta. Önskvärdt vore ju, om det konstnärliga inflytandet, den goda smaken genomsyrade alla slöjdens och handverkets områden.

Om nu dessa fyra principer, skolslöjd, yrkesutbildning, hemslöjd och handverk, i dagligt tal i all välmening låna hvarandra sina namn, så må det ju vara händt, men då denna sammanblandning af brist på förståelse för de olika värdena åstadkommer skada, så som för lång tid framåt skulle blifva förhållandet för en stor grupp af medborgarinnor, om föreliggande lagförslag under sin nuvarande form ginge igenom, så kan man ej underlåta att djupt beklaga detta faktum och i någon liten mån, medan tid ännu är, försöka påpeka denna saks allvarliga innebörd.

M. NORDENFELT.

Ännu en kvinnlig rösträttsseger i Amerika.

Omedelbart efter nyheten om beslutet om införandet af allmän rösträtt, och därmed äfven rösträtt för kvinnor, i staten Washington, kommer underrättelsen om att rösträtt beviljats kvinnorna i Syd-Dakota. Beslutet fattades i Underhuset med 68 röster mot 28, i Senaten med 30 röster mot 10.

De triumferande nyheterna från Amerika följa snabbt på hvarandra. Ännu väntar man dock på folkomröstningen i de båda staterna, på hvars utgång beror, om de nu fattade besluten komma att genomföras.

DRICK CIDRIL!

Bästa alkoholfria äppledryck. — Absolut ren naturprodukt.

AKTIEBOLAGET CIDRIL
— I GEFLE —

Telegramadr. "CIDRIL". Tel. 1899, 1898

Motion om politisk rösträtt och valbarhet för kvinnor.

Den från liberalt håll väntade motionen om politisk rösträtt och valbarhet för kvinnor på samma villkor som för män har tisdagen i förra veckan framburits af hr Staaff i Andra kammaren. Motionen, som i hufvudsak är af samma innehåll som fjolårets, är undertecknad af Liberala samlingspartiets förtroenderåd. Rörande gift kvinna innebär förslaget, som bekant, att hennes rösträtt i vissa fall skall göras beroende af om mannen är berättigad att utöfva sin rösträtt; vidare skola kvinnor äga obegränsad rätt till afsägelse af riksdagsmannauppsdrag.

I motionen aftryckes hela motiveringen från i fjol, och därefter lämnas en resumé af frågans behandling af 1908 års riksdag, af debatten därom i Andra kammaren och af de skäl mot och för förslaget, som då anfördes. Härefter tillägga motionärerna, att sedan riksdagen i år definitivt antagit det från 1907 hvilande rösträttsförslaget är hvarje farhåga för att genom medgifvande af politiska rättigheter åt kvinnorna fördröja afgörandet af männens rösträttsfråga absolut utesluten. »Något rimligt skäl» — heter det i motionen — »att af sådan anledning ytterligare undanskjuta frågan om kvinnans rösträtt finns sålunda icke. Å andra sidan har riksdagen äfvenledes i år genom att tillerkänna kommunalt röstberättigade kvinnor valbarhet samt genom att fastslå principen om kvinnans tillträde till högre ämbeten ytterligare bekräftat grundsatsen om svensk kvinnas medborgarrätt. En oemotsäglich konsekvens af denna grundsats är gifvetvis tillerkännande af politisk valrätt och valbarhet åt kvinnor. Om kvinnor i vårt land kunna anses 'mogna' att bli stadsfullmäktige, professorer, provinsialläkare o. s. v., lär det ej längre kunna rimligtvis påstås att de äro omogna för del-

tagande i val af riksdagsmän eller ens eventuellt för att själfva motta sådant val.»

Med denna motion har således åter kvinnornas kraf på politiska rättigheter framlagts för riksdagen. Redan år 1902 yttrade hr Lindhagen i motiveringen af sin då väckta motion om rösträtt för kvinnor »att den politiska rösträttens yttersta uppgift vore att i samhället göra gällande och i samhällets intresse tillvarataga personlighetens behof och intressen, samt att kvinnan härutinnan ej kunde företrädas af någon annan än henne själf,» ett uttalande, som dåvarande konstitutionsutskott fann ur teoretisk synpunkt riktig.

Det är att hoppas, att de år, som sedan dess förflutit, förstärkt uppfattningen af det principiellt riktiga i beviljandet af rösträtt åt kvinnorna och att 1909 års konstitutionsutskott vid frågans behandling ansluter sig till denna uppfattning och tillstyrker yrkandet. Det mest vägande praktiska skälet emot kvinnornas rösträttskraf är ju undanröjdt — männens rösträttsfråga har fått sin lösning. Öfriga skäl — och svepskäl — lära väl icke längre på allvar behöfva bemötas. Den statistiska delen af den föreliggande utredningen utgör, såsom äfven motionärerna påvisa, det kraftigaste stöd för bifall till förslaget, den juridiska delen åter kan icke väntas gifva något bidrag till principspörsmålets belysning. Konsekvenserna af grundlagsändringen den 10 februari i år äro ju äfven obestridligt hvad kvinnorna vidkommer politisk rösträtt och valbarhet. Att dessa konsekvenser snarast möjligt utdragas är icke blott ideellt riktigt utan praktiskt klokt — ett ytterligare förhållande af tiden lär icke vara till någons båtnad.

Gamla och nya äktenskapsproblem.

S. A. Fries: Urkristendomens ställning till äktenskapet. En historisk öfverblick. Albert Bonnier 1908.

Att dr Fries är den flitigaste af våra vetenskapliga teologer, det kan ingen af hans motståndare förneka. Ingen har tillnärmelsevis gjort så mycket som han för det teologiska folkbildningsarbetet, om jag så får uttrycka mig, nämligen genom föredrag, predikningar och småskrifter, på samma gång som detta slags folkbildningsarbete fått sin pålitliga grundval i det rent vetenskapliga, bibelkritiska arbete, som Fries alltid bedrivit jämsides med sin prästerliga verksamhet. Och en sådan sammansättning af teologisk vetenskapsman och folkbildare, den behöfs

i våra dagar mer än någonsin. Genomsnittsuppfattningen bland den bildade allmänheten är i själfva verket i nästan alla frågor en tjuugu, trettio år efter sin tid, just när den tror sig vara som mest »tidsenlig.» Femtioåringarna, d. v. s. de tongifvande äfven i sådana kretsar, där man »följer med,» lefva i regel, när det icke gäller det egna facket, utan så kallad allmänbildning, på de dogmer, som det på 70- och 80-talen var liberalt att kämpa för med näbbar och klor. Och på detta sätt ha dessa dogmer, som en gång voro så »farliga,» nu trängt ned, om inte precis till kökskamrarna, dit fru Carlén och fru Schwartz blifvit förvisade ur societeten, så dock till den stora medelklass, där man alltjämt betraktar

Renans »Jesu lif» som modernt och räknar d:r Anton Nyström som en teologisk auktoritet. Det är i sådana kretsar, som slagorden »präslögner», »kristendomens kulturfientlighet» och »munkmoral» kritiklöst upptagits ur de katolska ländernas fritänkarlitteratur, medan okunnigheten i bibeln och kyrkohistorien är lika renodlad som språkkännen och allmänbildningen för öfrigt är obestriddig. Hvarje tid har sina modevetenskaper; renässansen hade den klassiska filologien, reformationstidehvarvet hade teologien, upplysningstiden dyrkade naturvetenskapen, vår tid väntar allt af samhällsläran, och för hvarje nytt liehbareri man får, visar man benägenhet att slunga de gamla i skräpvrån. Det är därför vår tids bildade människor i allmänhet äro så ömkligt tafatta, när det gäller religionskunskap; på detta område vore det ju nästan genant att känna sig hemmastadd. Det är att hoppas, att det af d:r Fries grundade »Religionsvetenskapliga sällskapet i Stockholm» måtte få bidra att skingra mörkret.

Ett populär-teologiskt arbete om äktenskapet borde dock ha utsikter att äfven i dessa dagar kunna påräkna någon större publik. Dogmen om »äktenskapet som en privatsak» torde för många af vår tids frisinnade vara lika oomkullrunkelig som den om »religionen som en privatsak», och en frisinnad teolog, som inte bekänner sig till någondera af dessa dogmer, men har historiska fakta nog för att kunna häfda sin mening, borde åtminstone som kuriositet kunna väcka intresse. Det händer allt också, att det i själfva verket är framtidens mening han representerar. Så inkonsekvent är icke utvecklingen, att staten i alla andra afseenden skulle kunna, såsom dagligen sker för våra ögon, alltmera gripa omkring sig och söka kontrollera alla det *sociala* lifvets ytringar, men lämna de vitalaste af alla lifsområden, religion och erotik, totalt okontrollerade. För så vidt det öfverhufvud taget skall ligga någon mening i äktenskapet, för så vidt detta icke skall blifva en institution för tillgodoseende af individernas själfviskhet och njutningslystnad, så måste det i första hand betraktas som en samhällsinstitution, till för släktets uppehållande. Så till vida hade de gamla förkättrade reformatorerna rätt i sin så ofta hånade »brutala» uppfattning. Den, som icke vill inför samhället påtaga sig ansvaret för sina gärningars följder härutinnan, har helt enkelt ingen rätt till »den stora lyckan», och hvarje försök att afkasta oket skall endast föranleda, att han kommer ur askan i elden. Den åter, som med kärlekens rätt tar ansvaret på sig, kan icke gärna finna samhällsbanden så olidliga, att de äfventyra lyckan; ty för så vidt förhållandet är värdt kärlekens namn, är lyckan ett inre värde och beröres ej af lagstiftningsfrågor.

Föreliggande lilla lättlästa häfte är nu ingen programskrift i aktuella frågor, utan en historisk undersökning, rik på nya intressanta detaljer, såsom t. ex. att Jesus enligt Talmud uppträdt som förkämpe för

lika arfsrätt och kvinnosaken alltså varit den enda sociala specialfråga, där han tycks ha haft ett konkret program. Men i slutet af boken, där d:r Fries kommer in på Luthers åsikter och den moderna protestantismens ställning till äktenskapet, framställer han »några riktlinjer för en evangelisk äktenskapsetik» sådan denna hämtat impulsen från Nya Testamentet, reformationen och den nyprotestantiska värdesättningen af det kristliga lifvet. Och där framträder helt naturligt som första satsen:

»Äktenskapet såsom en samhällsinstitution utgör en af de eviga grundlagarna för allt ordnad samhällsskick».

Förf. har i allmänhet en optimistisk uppfattning af äktenskapen inom Sverige, men påpekar också, att det i de flesta fall är dryckenskapen som fördärfvar samlifvet. »Det allmänna sedliga tillståndet skulle, i alldeles märkbar grad höjas, om brännvins-handteringen totalt förbjödes och undervisningen om farligheten af rusdrycksmissbruk verkligen blefve effektiv.»

LYDIA WAHLSTRÖM.

Ny lyrik.

Fredrik Vetterlund: I Gråbergsland. Stockholm, Wahlström & Widstrand 1909.

Blå himmel, solsken, klar, genomskinlig luft, molndiger himmel, råkall dimma — dessa motsatser, som finnas för hvar och en, bli för människor af en viss läggning något vida betydelsefullare än en obestämdt lifvande eller deprimerande inflytelse. De bli *symboler*, och symboliken gör deras kontrastverkan stark och bjärt. Motsatsens ena pol behöfver icke vara närvarande för reflexionen vid intrycket af den andra, symboliken behöfver icke alltid vara medveten, men den finns där alltid och mättar intrycket, liksom förstärker det med öfvertoner, som icke förnimmas af ett i detta hänseende omusikaliskt öra.

För Fredrik Vetterlund är himlens blå och solskenets flöde symbolen af det unga, varma och käcka lifvet. Himlens oändliga blå, den glansdruckna rymden, motsvarar ungdomsdrömmens oändlighet. Dimman, som stänger blicken, symboliserar andlig lamhet och tvinsjuka, det fula, poesiberöfvade lifvet.

Det djupa blåa öfver skogens bryn
det enda är som döfvar dolda kval
och lockar med sin fjärran renhets syn

lyder anslaget till en af dikterna i den nyutkomna boken.
Men där kan ligga vemod också i klarheten.

Säg du, när den höga julidagen
sjönk ifrån sin middagstron däruppe,
hur i detta djupa blå en stråle
kom af hemligt vemod och förbi?
Mera rikt och gyllne varm blef strimman
i den första eftermiddagstimman,
men — en darning blandades däri.

Som en bubbla brister för ditt öra
med en klang utaf överklighet,
halft förnimbar blott, du kunde höra
rymdens suck om gyllne ensamhet

börjar en annan dikt, bokens första.

I *Prinsen af Vintervälde* framstår motsvarigheten mellan natur och sjäslif i form af allegori. Mig synes denna allegoriska dikt fylla de oundgängliga villkoren för att en allegori icke skall bli en krånglig och ledsam rebus: den har å ena sidan en lättfattlig grundtanke, å andra sidan detaljer af en poesi som fångslar, detaljer som ha poetisk betydelse i sig själfva, utan pressad tydning. Så beskrifningen på Vinterväldeas kung:

Sju vintrars mörker i blicken han bär.
Ett snömoln hans mantel är.

Men kronan, som is kring hans hjässa blir,
fått Polstjärnans silfverskir,

och beskrifningen öfver den unge prinsens återvändande till hemmet:

Så red han hemåt, men tom på allt,
och stjärnorna blossade kallt.

Red icke långsamt och icke fort
mot Vinterväldeas port.

Och allt som han for, tog dagen af,
och året sjönk i sin graf.

Först red han genom septembers ring.
Det bleknade rundt omkring.

Han kom till oktobers gråa tält
öfver kala och ödsliga fält,

Och när han nådde novembers hus,
då sloknade dagens ljus.

Vid hemmets slott som förr var allt,
och stjärnorna blossade kallt.

Dikten *En gammal gård* uttrycker i en idyllisk sommarbild en stämning, som förenar det okändas och det förtroligt bekantas poesi, så som den förnimmes af barnet och den helt unge.

Konkret och konturfast är naturskildringen i prosastyckena. I *Vandrare* är landskapet, föremålen, hufvudsak, i *Molnslöjan* belysningen. I *Klockslagen* är högsommar-dagens stiltje tillika symbol för den sofvande förtrollning, som hvilar öfver en till det yttre oförändrad plats, där man en gång haft sitt lifs rötter och som man återser som främling. Ju mer lik till det yttre, ju mera minne, icke nutid. Det hela är presenteradt som en dröm, och man bör väl därför ej satiriskt fråga, hvarför just tre-slaget — så som det af orden låter — har en mystisk betydelse.

Bland det bästa i boken äro, som skildring betraktade, de första stroforna af *Tröstlöshetens stad*, en bild af konkret åskådighet, beklämmande sann:

Trista och gråa stad, jag ser dig än
från forna dar i sömnlöst hemska nätter,
jag ser ännu, hur dimman råkall hänger
öfver dina kanaler.

. . . Där ligga förstads gatans låga hus
men utan idyllens ro och gamla tiders trefnad.
Nej, fredlös hvardags träskor klappa där
emellan solkigt gula tegelbyggen,
dem fattigdomen lik en kopplerska

har märkt med bredt, med smutsigt finger,
och råa kvinnoröster skrika i gatan
på lågt och simpelt mål, och gulbleka barn
se ut ur dörrarne med oredt hår
och tidigt onda ögon.

Hvad formen beträffar, föredrar jag i det hela taget mycket Fredrik Vetterlunds regelbundet rytmiska verser framför hans fria rytmer, som icke sällan verka osäkra och stackiga.

Särdeles vacker och välfunnen för innehållet är rytmen i bokens sista dikt: *Granbergsländ, gråbergsländ*. Den uttrycker i sin mån det ljusa, lätta i den natur, som inspirerat dikten.

Jag har talat mest om de stycken, som äro naturstämningar eller där en sådan spelar in. Men häftet innehåller också rena stämnings- och reflexionsdikter, där den yttre naturen icke är med annat än som anknytning eller i bildspråket, och där finnes både romantik och ironi.

Ej alltid är en dikt om ynglingens drömmar och mannens arbete, vacker genom det poetiska bildspråket och vacker genom sin diskreta stämning, fri från all sentimentalitet.

HILMA BORELIUS.

Utgången af de kommunala valen i hufvudstaden.

De nu försiggångna kommunala valen i Stockholm ha inneburit en glänsande seger för högern och den 100-gradiga rösteskalen. Då emellertid hufvudstaden nästa gång skrider till val, skall detta försiggå enligt de nya bestämmelserna för den kommunala valrätten. Bland de nu utmöntrade representanterna ha kvinnorna att notera förlusten af tvänne män, som äro i hög grad förtjänta af deras tacksamhet, borgmästare Carl Lindhagen och dr Knut Kjellberg. Vi vilja blott erinra om tvänne af dessa herrar väckta motioner åsyftande förbättrade villkor för i stadens tjänst arbetande kvinnor: af borgmästare Lindhagen om rätt för kvinnor i stadens tjänst att komma på ordinarie stat och i åtnjutande af därmed förknippade förmåner; af dr Knut Kjellberg om infordrande från stadens nämnder och styrelser af utredning rörande hvilka platser som kunde *alternativt* besättas med man och kvinna samt om löner och pensionsförhållanden för sådana platser. Glädjande nog kan man med visshet antaga, att dessa motioner skola leda till ett resultat, som kommer att förbättra många kvinnors ställning och upphäfva orättvisor, föga värdiga staden som arbetsgifvaré.

Våra ärade läsare

uppmannas värdsamt att ifrigt verka för
DAGNYS spridning genom värfvande af
nya prenumeranter till det snart ingående
2:dra kvartalet.

Den kvinnliga skyddslagstiftningsfrågan i Finland.

Vid finska kvinnoaksförbundet Unionens nyligen hållna årsmöte i Helsingfors höll yrkesinspektrisen fröken Vera Hjelt ett intressant föredrag öfver frågan om särskild skyddslagstiftning för kvinnor. Hennes uttalanden i denna aktuella fråga äro af största betydelse på grund af hennes ingående kännedom om arbeterskeförhållanden och särdeles beaktansvärda för oss på sakens nuvarande läge i Sverige. Fröken Hjelt framhöll skyddslagstiftningens stora berättigande, då den i lika mån tillgodosåg män som kvinnor, då däremot särskilda skyddslagar för kvinnor i många fall kunde verka helt motsatt mot hvad afsikten vore: att skydda kvinnorna. Understundom kan ett intrång på kvinnornas arbetsfrihet blifva ett dråpslag i stället för en skyddslag. Tal. berörde därefter speciella förhållanden inom industri- och fabriksrörelsen i Finland, såsom genom klimatet nödvändiggjordt säsongarbete med åtföljande nattarbete, samt framhöll att ofta de kvinnor, som måste idka nattarbete, företedde det friskaste utseendet, troligen beroende på, att ett väl betaladt arbete satte dem i stånd att för öfrigt sköta sig bättre än många andra arbeterskor. Öfverallt i de stora industriländerna, där man infört separat skyddslagstiftning för kvinnor, har denna ledt till lagöfverträdelser, hvilka ofta varit vida hälsofarligare för kvinnorna, än det arbete man förbjudit dem, samt dessutom i de flesta fall bestått i betydligt sämre aflönadt arbete. Fröken Hjelt gick därpå in på frågan om konkurrensen män och kvinnor emellan, hvilken vore beklaglig på grund af de olika aflöningsprinciper, som tillämpades och hvilka gjorde konkurrensen osund. Som ett korrektiv yrkade talarinnan på en bättre yrkesunderbyggnad för kvinnorna samt ett fastslående af lika lön för samma arbete med lika kompetensvillkor. En ambulatorisk yrkesutbildning borde införas på landsbygden; i yrken, som icke lämpade sig för sådan undervisning borde genom s. k. lärlingsaftal med å orter boende välkända mästare utbildning kunna ordnas. Detta skulle göra en jämnare fördelning af arbetet män och kvinnor emellan och minska rusningen till städerna. Konkurrensen skulle blifva sundare.

Fröken Hjelt slutade med att säga, att skyddslagstiftning är förrädisk mot kvinnan. Den kan socialt taga tillbaka, hvad som vunnits politiskt.

Förbundet beslöt på förslag af fröken Hjelt att anordna en enquête rörande den planerade skyddslagstiftningens sannolika följd. I den kommitté, som tillsattes för att förbereda frågan, invaldes utom fröken Hjelt författarinnan H. Westermarck, fröken A. Furuholm och d:r Tekla Hultin.

Från allmänheten.

Den kvinnliga själfhäfdelsen.

Till Dagnys läsarinna.

Redan en gång har jag i denna tidnings spalter uttalat min protest mot den själfhäfdelsens ande, som be-

smittar våra kvinnor och som det är mitt lifs patos att bekämpa, hvar och när jag möter den.

Det var den gången till en kvinna af pennan jag vände mig, till en s. k. litteraturkritiker, som, pekande på falska, dimmiga ideal, djärfdes försöket att minska glansen af denna den kvinnliga själfuppgifvelsens strålande apoteos, som ställts fram för oss i Per Hallströms Alkestis. Men förgäfves har jag väntat på en förklaring, som i någon mån kunde lugna mig beträffande dylika farliga tendenser och den skadliga inflytelse de kunna utöfva på Dagnys läsekrets.

Därför har jag beslutat att vända mig direkt till Eder, mina damer, med mina tankar och bekymmer, som i dessa dagar fått ökad näring genom en pressdiskussion, som pågått i tvänne af våra större hufvudstadstidningar. Det är ju i alla fall så, att liksom man "på detta numera vanliga sätt", genom pressen, kan skaffa sig en make, så skaffar man sig också åsikter. Och jag känner mig verkligen manad att uttala min djupt kända tacksamhet för den sannskyldiga väckelse, som jag för min del mottagit genom de glänsande inlägg, som af signaturen M. G—p gjorts i den nämnda pressdiskussionen, som rört sig om "Gammal och ny moral". Jag vill icke här yttra mig i själfva diskussionsämnet, hur intresseväckande det än är, utan försöka i min ringa mån så ut ett för mitt speciella lifsintresse dyrbart tankekorn, som jag funnit i "makans och moderns från Yorkshire" diskussionsinlägg.

Alla äro vi ju ense om hur svårt det är att skilja ogräset från hvetet i kvinnolitteraturens och kvinnojournalistikens örtagårdar och att förkväfvat det, som icke bör, icke får växa — den kvinnliga själfhäfdelsens giftiga ört. Men hvem har som M. G—p satt fingret på den sjuka punkten och funnit lösningen i denna tanke: Bort med de unga blåstrumporna! (De gamla klarar man sig nog för.) Det behöfs ju blott antagande i riksdagen af följande lagparagraf — konsekvensen af M. G—ps uttalande —:

"Ingen förläggare, tidnings- eller tidskriftsredaktion har rätt att till trycket befordra af kvinna härrörande artikel eller skrift, med mindre författarinnan genom prästbetyg styrker sig vara öfver 40 år".

Och vi skola slippa själfhäfdelsen i dess oftast förekommande former, i 27-årig moralfilosofi liksom i några och 30-årig litteraturkritik m. m., m. m.

Skall jag vara fullt uppriktig? Jo, ett ögonblick svek jag mig själf. Så bländad blef jag af de strålande perspektiv, som ett i min tanke kvinnligt geni öppnade för mig, att jag verkligen ett kort ögonblick drömde om framförande genom en kvinna af en sådan motion i vår riksdag. Men högmot går för fall. Som en mogen man i min umgängeskrets yttrade: "Så mycket förstånd som hos M. G—p finns naturligtvis icke hos ett fruntimmer". Och det var så — "makan och modern i Yorkshire" har förvandlats till — Hjalmar Jönsson från södra Sverige. Men, hur desillusionerad man än blir öfver att ej få räkna henne, honom menar jag, till de våra, så låt oss ej tappa modet. Nej, låt oss, vi som förstå lifvet, med den sanna kvinnlighetens receptivitet göra hans tanke till vår och på det indirekta inflytandets väg genom våra män och bröder verka för den reform han pekat på. Låt oss bilda ett förbund mot den kvinnliga själfhäfdelsen i hem och i samhälle, i politik, religion, filosofi och litteratur. Jag vet och känner, att mina ord skola vinna genklang, att modiga kvinnor skola ställa sig vid min sida i striden.

Högaktningsfullt
JUSTINA P.

Sprid Dagny!

Utlandet.

Allmän kommunal rösträtt för Norges kvinnor.

På framställning af justitiedepartementet har i norska statsrådet beslutats att framlägga proposition om lag om förändringar af "formandsskapslovene" af 1837. Förslaget kommer att innehålla många förändringar, den för kvinnorna särskildt betydelsefulla är, att den *kommunala rösträtten skulle utvidgas till allmän rösträtt äfven för kvinnor*. Förslaget kommer att behandlas af konstitutionsutskottet i tillräckligt god tid för att hinna framkomma till slutbehandling vid detta års odelsting och lagting. Är lyckan god, skola således de norska kvinnorna hafva allmän rösträtt vid de kommunala valen 1910.

De kvinnliga stadsfullmäktige i Köpenhamn.

Som redan bekantgjorts hafva sju kvinnor genom valen den 12 mars insatts i Köpenhamns stadsfullmäktige. Kvinnorna utgöra därmed en sjättedel af fullmäktige, då antalet ledamöter är 42. Vi meddela här de nyvalda kvinnliga ledamöternas namn: fru Thora Knudsen, f. d. sjuksköterska och medlem af "Dansk Sygeplejersaad"; fru Vibeke Salicath, ordf. i "Dansk Kvindeforenings Valgretsforbund"; etatsrådinnan Alvilda Hoff, ifrig deltagarinna i sociala och filantropiska företag; fabriksingenjören cand. polyt. fru Julie Arenholt, redaktis för "Kvindevalgret"; typografen, fröken Henriette Crone, ordf. i tryckeriarbeterskornas organisation; sömmerskan, fru Anna Johansen, ordf. i "De kvindelige Herreskræderers Fagforening", samt slutligen lärarinnan fröken Johanne Blom, medlem af Pedagogiska sällskapets förtroenderåd.

Skrifvelser till regeringen från Dansk Kvindesamfund.

Dansk Kvindesamfund har genom en deputation, bestående af tre personer, jur. kand. fröken Astrid Richman, fru Ester Carstensen och overretsagfører Munch-Petersen, öfverlämnat en skrifvelse till konseljpresidenten Neergaard, hvori Dansk Kvindesamfund med anledning af det i Landstinget föreliggande förslaget till grundlagsändring på det enträgnaste anhåller hos regeringen, att den vid grundlagsändringens genomförande måtte taga hänsyn till kvinnornas berättigade kraf på politisk rösträtt på samma villkor som männen. Konseljpresidenten meddelade till svar på detta, att regeringen nu icke kunde taga upp kvinnornas sak. Han uttryckte i öfrigt sin personliga sympati för frågan.

Vid behandling samma dag i landstinget af det föreliggande förslaget framkom från socialdemokratiskt håll ett yrkande på politisk rösträtt åt kvinnor. Kvindesamfundet kommer att aflåta en skrifvelse till det utskott, som får förslaget till behandling.

Dansk Kvindesamfund har äfven i en annan fråga aflåtit ett andragande nämligen genom att hos inrikesdepartementet anhålla, att departementet ville i en nära framtid taga upp frågan om ändring af förvärfslagen i den riktning, att gift kvinna skulle hafva rätt att drifva handel eller yrke på samma villkor som man och ogift kvinna. Inrikesministern har ställt sig välvillig till frågan och lofvat taga saken i öfvervägande.

Kvinnorna och rösträtten i staten Washington.

Det berättas från Washington, att kvinnorna på åhöreläktarna i senaten tillkännagåfvo sin glädje öfver rösträttsbeslutet genom att under iakttagande af fullkomlig tystnad vifta med sina näsdukar. Senatorerna själva blefvo så gripna af denna lugna själfbehärskning, att kraftiga applådsalfvor bröto lösa och talmannen måste kalla senaten till ordning.

Mrs Rachel Foster Avery, 1:sta vice ordförande i

"National American Woman Suffrage Association" meddelar i bref från Amerika, att fem svenskar på ett kraftigt sätt bidragit till denna för kvinnorna i staten Washington lyckliga lösning af rösträttsfrågan. Dessa fem svenska representanter åter hade konfererat med Mr Chilberg, ordföranden i Skandinaviska republikanska klubben, till hvilken adresserats den af den svenska kvinnliga rösträttsföreningen vid Centralstyrelsemötet i Örebro afsända resolutionen, och det antages, att denna skrifvelse i hög grad bidragit till de fem svenskarnes för den kvinnliga rösträtten vänliga hållning i frågan.

Nyutnämnd kvinnlig e. o. professor vid universitetet i Bern.

Fil. dr Anna Tumarkin, född 1875, har utnämnts till e. o. professor i filosofi vid Berns universitet. Dr Tumarkin är den första kvinnliga professor vid tyskspråkigt universitet.

Notiser.

Själförsörjande bildade kvinnors rekreationshem har i gåfva af änkedrottningen erhållit 100 kronor.

Föreningar för kvinnans politiska rösträtt ha af fru Augusta Tønning bildats dels i Norrsundet med folkskollärarinnan fru Clementine Blom såsom ordförande och centralstyrelsemedlem och fru Helga Svensson såsom centralstyrelseledamotssuppleant och dels i Harmånger med folkskollärarinnan Lydia Lustig som ordförande och centralstyrelsemedlem.

I Torshälla har lokalförening bildats efter föredrag af fru Augusta Widebeck från Strengnäs. Till ordförande valdes folkskollärarinnan fru Frida Grönberg. Samtliga dessa föreningar ha anslutit sig till Landsföreningen.

På initiativ af F. K. P. R. i Önesta har anordnats bespisning för en del barn i samhällets folk- och småskola. För närvarande får ett 40-tal barn — hvaraf dock en del själfva något bidra till kostnaden — hvar dag genom föreningens försorg ett mål varm mat under frukostloftet. Penningar ha hittills anskaffats på frivillighetens väg, men meningen är att framdeles ingå till kommunen med begäran om understöd.

Sista föreläsningen i vinterns samhällskurs i Stockholm äger rum fredagen den 26 mars, då lektor O. Otte-lin talar öfver ämnet: *Arbete och glädje*.

Feriekurserna i Jena innevarande sommar komma att äga rum den 4—17 augusti. Kurserna omfatta: naturvetenskap, pedagogik, skolhygien, religionsvetenskap och religionsundervisning, fysiologi, filosofi, historia, litteratur, nationalekonomi och språkkurser. Anmälningar insändas till och upplysningar lämnas genom *das Sekretariat*, Fräulein Clara Blomeyer, Gartenstrasse 4, Jena, samt efter den 2 augusti genom *Volkshaus am Carl Zeiss-Platz*.

Till Dagnys läsekrets i landsorten.

Som Dagny önskar vara ett enande band mellan Sveriges kvinnor samt har till sitt mål att tillvarata alla intressen på skilda platser, få vi härmed uppmana våra läsare i landsorten att de, för att underlätta denna vår uppgift, ville till tidningens redaktion insända sådana notiser, som utöfver lokalintresset innehålla saker af vikt för kvinnorörelsen i dess helhet.

Bättre Siden än Schweizer-siden finns icke.

Begär prof på våra nyheter för våren och sommaren till klädningar och blusar: Ottoman, Liberty, Cotelé, Crêpe de Chine, Louise, Taffetas, Mouseline, 120 cm. bredt, från 95 öre metern, i svart, vitt, enfärgadt och kulört, äfvensom broderade blusar och klädningar i batist, ylle, lärft och siden.

Vi sälja endast garanteradt solida sidentyger direkt till privatpersoner, porto- och tullfritt till bostaden.

Schweizer & Co., Luzern S 6 (Schweiz)

Sidentygs-Export — Kungl. Hoflev.

Frågor och svar.

Hvar kan man prenumerera på Dagny?

I landets alla postanstalter och boklädor kan man beställa huru många ex. som helst.

Skall man alltid prenumerera å dessa ställen?

Ja, ifall man önskar endast 1, 2, 3 eller 4 ex. skall man alltid göra det.

Hvad kostar Dagny i postanstalter och boklädor?

Dagnys postprenumerations- och boklädspris är kr. 4: 50 för $\frac{1}{1}$, 2: 50 för $\frac{1}{2}$ och 1: 25 för $\frac{1}{4}$ år.

Hvilka villkor erhålla prenumerantsamlare å Dagny?

Den, som samlar minst 5 prenumeranter, erhåller en provision af kr. 1:— för hvarje helårs-, 50 öre för hvarje halfårs- och 20 öre för hvarje kvartalsprenumerant.

Huru skall man förfara för denna provisions erhållande?

Sedan man samlat minst 5 prenumeranter, går man tillväga på ett af följande sätt:

- 1) **Antingen:** Genom insändandet af prenumerationsafgiften med afdrag af provisionen beställer man det behöfliga antalet ex. (hur många som helst, men alltid minst 5) direkt från Dagnys exp., Stockholm, som under samlarens adress i ett och samma paket sänder alla beställda ex. Samlaren har då att ombesörja utdelningen till de samlade prenumeranterna.
- 2) **Eller:** Man prenumererar å närmaste postkontor (ej annorstädes) för de samlade prenumeranterna, detta under hvars och ens adress, begär kvitto å samtliga erlagda afgifter, tillställer oss detta kvitto, då vi omgående pr postanvisning sänder samlaren den stadgade provisionen.

Hvar, och till hvilket pris kan man nummervis lösa Dagny?

I städernas tidningskontor och cigarraffärer samt hos Dagnys kommissionärer i landsorten. Pris 10 öre pr nummer.

Alla skrivelser rörande expeditionen adresseras:

**DAGNYS EXPEDITION,
STOCKHOLM.**

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halftva priset eller $7\frac{1}{2}$ öre pr nm.)

Exam. massös och sjukgymnast

önskar anställning.

Svar till "H.", Ulricehamns Tidning.

Sjuksköterska med bästa betyg och rekom. önskar snarast plats. Vidare genom Örebro läns Sjuksköterskebyrå, Drottninggatan 15. Tel. 80.

Examinerad sjuksköterska, van vid husliga göromål, önskar plats för längre tid. Svar till "Medelålders", Svenska Telegrambyråns Annonsafdelning, Göteborg.

Rösträttslitteratur:

Skrifter utgifna af Centralstyrelsen i Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt:

- N:o I, Till regeringen från svenska kvinnor ingifna skrivelserna i Rösträttsfrågan 1905—1906 —: 50
 " II, Gustaf A. Aldén: Hvilka svenska kvinnor äga kommunal rösträtt? (pr 1,000 ex.) 6:—
 " III, Mathilda Staël von Holstein: Mälsmanskapet och kvinnans ställning inom äktenskapet enligt gällande svensk rätt —: 50
 " IV, Anna B. Wicksell: Om kommunal rösträtt för gifta kvinnor —: 10

Ann Margret Holmgren: Strödda intryck från den Internationella kvinnorösträttskongressen i Köpenhamn —: 10

Föreningens för kvinnans politiska rösträtt i Stockholm flygblad:

- N:o 1, Natanael Beskow: Till frågan om kvinnans politiska rösträtt —: 05
 " 2, Anna Whitlock: Bör den svenska kvinnan erhålla politisk rösträtt? —: 10
 " 3, Hilma Borelius: Hvarför är motståndet mot kvinnans politiska rösträtt oberättigadt? —: 10
 " 4, Lydia Wahlström: Principerna för kvinnans rösträtt —: 10
 " 5, Anna Whitlock: Hur bör den svenska kvinnan bereda sig för den politiska rösträtten? —: 05
 " 6, Lydia Wahlström: Lärdomar af den kvinnliga rösträttsrörelsen —: 10
 " 7, Några manliga inlägg i den kvinnliga rösträttsfrågan ... —: 15
 " 8, Lydia Wahlström: Högerkvinnorna och den nuvarande situationen —: 05

Minneslista —: 05
 Georg Stjernstedt: Den svenska kvinnans rättsliga ställning —: 60

Gustaf A. Aldén: Svenska kvinnans kommunala rättigheter och skyldigheter —: 10

Lydia Wahlström: Den svenska kvinnorörelsen —: 45

Ragnhild Modin: Bröllopet på Ensillre —: 25

Hilda Sachs: Kvinnornas rösträtt. Svar till herr Adolf Hallgren —: 25

Anna Kleman: Kvinnans medborgarrätt —: 25

Karl M. Lind: Kvinnornas rösträttskraft —:—

Ofvanstående flygblad och broschyrer kunna rekvireras från F. K. P. Rs i Stockholm expedition Lästmakaregatan 6, Stockholm, som hålles öppen hvarje dag kl. 3—5 e. m. samt dessutom onsdagar kl. 7—8 e. m.

Vid rekvisition af minst 100 ex. af flygbladen n:ris 1—8 lämnas 25 proc. rabatt.

Ung elementarbildad flicka af

god familj som genomgått Kindergarten-seminarium, erhållit både sång och musikundervisning önskar plats, helst hos svensk familj i England, eller medfölja på utrikes resa; är villig hjälpa till med alla inom ett hem förekommande göromål. Lön önskvärd. Svar till A. H., Villa Stormbacken, Långedrag, Göteborg.

I hem på landet söker en ung

bildad flicka plats som hjälp med alla inom ett hem förekommande göromål. Kunnig i sömnad. Svar till "Småländska", under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Bildad musikalisk flicka, frisk

och stark och van vid alla i hemmet förek. göromål, äfven matl., önskar 1:sta april plats i fam. att utföra en jungfrus alla sysslor. Svar till "Ung Småländska" Vimmerby p. r.

På Herrstorp, naturskönt belä-

get vid sjö, 15 min. väg från Ronneby, emottagas 2:ne trädgårdselever. Kursen, 1 maj—1 nov., består i praktisk trädgårdsskötsel samt inläggning af grönsaker m. m. Pris 50 kr. i mån., deladt rum. Vidare genom brefskrifning med Fru Augusta Tonning.

Rodenstamska

Slöjd- och Hushållsskolan

Hudiksvall.

Husmoderskurs. Skolkökslärareskurs. Slöjdläroinneskurs. Hemslöjds- och Växtfärgningskurs.

Karlskoga praktiska skola

för kvinnor, tidsenlig läroanstalt, börjar sin 17 lärokurs den 15 maj 1909. Ämnen: huslig ekonomi, sömnad, väfnad, konstslöjd, glansstrykning, bokföreläsning, realskolans läroämnen. Nytt läroverkshus. Pr-skolan för män öppnas 2 nov. 4,200 elever besökt skolorna. Svar och prospekt mot porto. Adr.: Karlskoga, Joh. Lindholm.

Deposition

&

Sparkassa**4 1/2 %****KÖPMANNABANKEN,****Arsenalsgatan 9,
STOCKHOLM.**

Aktiekapital 3,000,000 kr.

Mot hosta,

halskatarr, andtäppa, äfvensom mot illaluktande andedräkt är salubrin ett lindrande och verksamt medel, då det användes på sätt som säges i den bruksanvisning, hvilken medföljer hvarje flaska af Fil. Doktor P. Håkanssons fabrikat. I svårartade fall användes inandning medelst apparat enligt särskild anvisning.

För kapitalister, särskildt fruntimmer, har det länge varit ett önskningsmål att kunna överlämna värden af sina värdepapper och skötseln af sina affärer åt någon person eller institution, som med absolut säkerhet förenade punktlighet och noggrannhet i utförandet af det anförtrödda uppdraget äfvensom prisbillighet. En sådan institution är

Stockholms Enskilda Banks Notariatafdelning*(Lilla Nygatan 27, expeditionstid 10—4),*

som under garanti af **Stockholms Enskilda Bank** åtager sig vård och förvaltning af enskilda personers och kassors värdepapper.

Exempel 1. Om en person hos Notariatafdelningen deponerar obligationer, inkasserar Notariatafdelningen vid förfallotiderna kuponger och tillhandahåller deponenten influtna medel. Vidare efterser Notariatafdelningen utlottingar af obligationer och underrättar deponenten i god tid, ifall en denne tillhörig obligation blifvit utlottad, samt lämnar förslag till ny placering af det ledigblifna kapitalet.

Exempel 2. Om inteckningar deponeras hos Notariatafdelningen, underrättar Notariatafdelningen gäldenären därom att räntorna å inteckningarna skola till afdelningen inbetalas, hvarefter de medel, som inflyta, till deponenten redovisas. Vidare tillser Notariatafdelningen, att inteckningarna blifva i vederbörlig tid förnyade. Om en hos afdelningen deponerad inteckning genom underlåten förnyelse skulle falla, ersätter **Stockholms Enskilda Bank** därigenom uppkommen skada.

Förvaringsafgift: 50 öre för år per 1,000 kronor af depositionens värde, dock ej under två kronor.

Kvinnliga Juridiska Byrån, Wallingatan 12.

Kontorstid kl. 1/2 10—4. Utför alla slags juridiska uppdrag. A. T. 18336.

Social Tidskrift,

*Sveriges enda tidskrift för de sociala frågornas behandling!**Medverkan af de sakkunnigaste författare.**Utredande artiklar i alla aktuella frågor på det sociala området såväl i in- som utlandet.**Ett häfte i månaden. Helår kr. 6.—, halfår kr. 3.50, ett kvartal kr. 1.75, lösnummer 60 öre.**Prenumerera å posten, å tidningens expedition, Lästmakaregatan 6, Stockholm, eller i bokhandeln.***Begär profnummer!**

LEDIGA PLATSER.

VID UMEÅ ELEMENTAR-LÄROVERK FÖR FLICKOR

blifva till nästa läsår trenne lärarinneplatser lediga:

1) Med undervisningsskyldighet i franska och svenska på högre stadiet samt engelska på lägre. Kompetens: högre lärarinneseminarium eller däremot svarande utbildning. Minmilön: 1500 kronor jämte pensionsbidrag.

2) Med undervisningsskyldighet i engelska och matematik på högre stadiet samt tyska på lägre. Ämnena för såväl denna lärarinna som föregående kunna möjligen kombineras på annat sätt. Kompetens och lön lika med föregående.

3) Med skyldighet att undervisa i alla i 3:e förberedande kl. förekommande ämnen. Kompetens: folkskolelärarinneseminarium eller däremot svarande utbildning. Lön: 1200 kronor jämte pensionsbidrag.

Fullständiga ansökningshandlingar böra insändas till Styrelsen för läroanstalten före den 20 april.

Styrelsen.

Lärarinna! I öfningsskolan vid Falu folkskoleseminarium blir en folkskolelärarinnetjänst ledig till höstterminen. Vikarie å platsen behöfves från och med den 15 april. Närmare genom rektor.

100-tals bitar randigt bomullstyg till förkläden, inneh. 2 met., äkta färg, ljus- eller mörkrandigt, erhålles till 73 öre, 10 bit. 7 kr. Otto Oskarson, Gamla Kungsholmsbrog. 23 A, Stockholm.

Vid Linköpings Elementarläroverk för flickor

blifva nästa läsår två lärarinnebefattningar lediga med undervisningsskyldighet, den ena i kristendom och svenska, den andra i svenska och historia, båda såväl på mellanstadiet som på det högre, samt därjämte i franska eller engelska. Kompetens: Högre lärarinneseminarium eller motsvarande.

Lönegrader: 1,500, 1,700, 1,900 (efter resp. 5 år). Skolan erlägger hela pensionsafgiften och utbetalar 3/4 af lönen under längre frånvaro vid af läkarebetyg styrkt sjukdom. Ansökningar, åtföljda af prästbetyg och läkarebetyg, ställda till styrelsen insändas före den 15 april till **Föreståndarinnan.**

Kvinnliga arbetsområden.

Utbildningskurser m. m. Muntliga och skriftliga upplysningar genom

Fredrika-Bremer-Förbundets Byrå,
54 Drottninggatan.

Ett kaffes arom

är till stor del beroende på konstruktionen af de maskiner, på hvilka det är rostadt. Ju bättre maskiner man använder vid rostningen, desto mera fullkomligt utvecklas aromen, under det alla ohälsosamma ämnen aflägsnas.

Karlbergs Specialblandning å 1: 50 pr kg.

består af flera ädla kaffesorter sammanblandade samt rostas på nutidens förnämsta rostningsmaskin i eget förstklassigt rosteri.

OBS! Renaste smak, högsta arom samt mest omtyckta kaffe i marknaden. Till landsorten mot efterkraf.

K. W. Karlberg

Mäster-Samuelsgatan 10.
(hörnet af Norrlandsg.)
Kaffeaffär En gros et en Detail.

Fredrika-Bremer-Förbundet: Drottninggatan 54.

Rikstel. 27 62. Förbundets byrå öppen 11—4. Allm. tel. 48 16.

Fredrika-Bremer-Förbundets Sjuksköterskebyrå: Tunnelg. 25.

Rikstel. 68 98.

Allm. tel. 82 11.

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:"Antis" ojämn kamp. Af *Carola Sahl von Koch.*Några funderingar med anledning af förslaget till lag om vissa lärlingsaftal. Af *M. Nordenfelt.*

Ännu en kvinnlig rösträttsseger i Amerika.

Motion om politisk rösträtt och valbarhet för kvinnor.

Gamla och nya äktenskapsproblem. Af *Lydia Wahlström.*Ny lyrik. Af *Hilma Borelius.*

Utgången af de kommunala valen i hufvudstaden.

Den kvinnliga skyddslagstiftningsfrågan Finland.

Från allmänheten.

Utlandet.

Notiser.

Prenumeration å Dagny sker å närmaste postanstalt eller bokhandel.